

Ditari Natyres

“Ky botim është bërë i mundur nga një grant i REC Shqipëri në kuadër të programit SENIOR-A
“Mbështetje për Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile në Shqipëri”. Ky program është financuar nga Qeveria Suedeze”
Nr. 26 Viti i tretë i botimit Korrik 2015

Në këtë numër do të gjeni:

- ... me këtë rast Ju kujtojmë se ...
- Festivali i Ngjyrave
- Vizitë studimore në Zonën e Mbrojtur Detare të Tavolara Punta Coda Cavallo, Sardenjë, Itali
- 5 Qershori, Dita Botërore e Mjedisit
- Aty ku natyra vesh ngjyrat e shpirtit!
- Festohet Dita e Drinit
- Dokumentar televiziv mbi Porto Palermon
- Takim i Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës
- Dita e Bjeshkës
- Takim me OJF të zonës së Prespës
- Njoftime

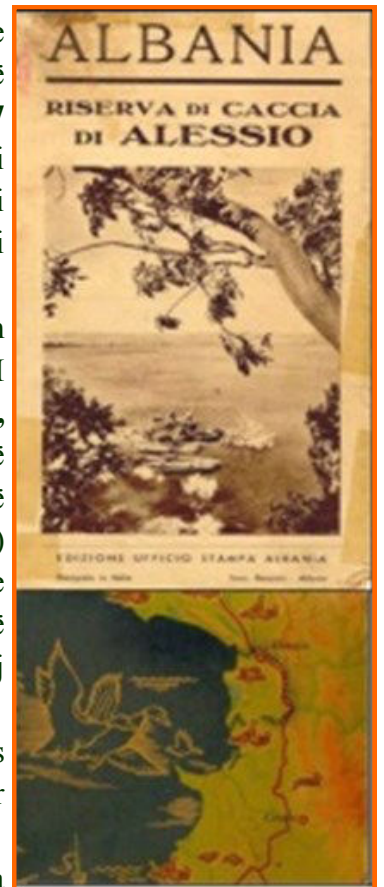
... me këtë rast Ju kujtojmë se 75 vjet më parë ...

... Në vitin **1940** u miratua Dekreti "Mbi Gjuetinë". Bazuar në këtë dekret më **07.07.1940**, sipas dokumentave të kohës, territori Shëngjin-Tale-Vain-Bregu i Matës, me sipërfaqe rreth 25,000 ha, u shpall “Rezervat Shtetëror i Gjuetisë”.

Në vitin **1960**, me urdhër të Ministrisë së Bujqësisë, zona e Kunes, me sipërfaqe 375 ha, rishpallet rezervat gjuetie. Ndërsa në vitin **1969**, zona e Vainit, me sipërfaqe 1,100 ha, rishpallet rezervat gjuetie.

Me Rregulloren e Ministrisë së Bujqësisë **nr. 1, datë 27.07.1977** “Mbi Gjuetinë” rezervati i Kunes, përcaktohet i kategorisë “A” dhe ai i Vainit, i kategorisë “B”. Tashmë këto ish rezervate, me VKM nr.432, dt. 28.04.2010, janë përfshirë në Rezervën Natyrore të Menaxhuar (RNM) “Kune-Vain-Tale”, e cila ka një sipërfaqe të përgjithshme prej 4,393.2 ha.

Administrimi i Rezervës Natyrore të Menaxhuar “Kune-Vain-Tale”, kryhet nga Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura të Qarkut Lezhë, strukturë e Agjencisë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura, në bashkëpunim me Bashkisë Lezhë ...

... 65 vjet më parë ...

... Më datën **20.07.1950** u themelua “Shoqata e Gjuetarëve dhe Peshkatarëve Sportivë”...

Organizatat partnere të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

SHOQATA MJEDISORE CAJUPI
Bashkejeto me Natyrën

QENDRA RAJONALE E MJEDISIT
Shqipëri

Mbështetje për Organizatat Mjedisore
të Shoqërisë Civile në Shqipëri

SWEDEN

... 59 vjet më parë ...

... - Me urdhër të Ministrit të Bujqësisë **nr.242, dt. 07.07.1956**, territori në Gjirin e Lalëzit, i quajtur “Rrushkull-Rrotull”, me sipërfaqe 1,286 ha, shpallet “Rezervat gjuetie”.

- Në vitin 1957 u sollën nga Rumania rreth 500 krerë fazanë, të cilët u lëshuan për popullim në Rezervatin e Gjuetisë Rrushkull-Rrotull, një ngjarje e veçantë për popullimin e këtij rezervati me fazanë dhe që shërbeu si model dhe u praktikua në rezervatet e tjerë të zonës bregdetare të Shqipërisë, për shtimin e fazanit në gjendje të lirë në natyrë.

- Me urdhër të ministrit të Bujqësisë nr.404, dt. 25.01.1983, sipërfaqja e rezervatit të Rrushkull-Rrotull zvogëlohet në 700 ha, duke hequr sipërfaqen e Rrotullës.

- Sipërfaqja e rezervatit është rishikuar në vitin 1995 dhe me urdhrin e ministrit të Bujqësisë nr.2, dt. 26.12.1995, sipërfaqja u zvogëlua me 50 ha ...

... 38 vjet më parë ...

... Miratohet Rregullorja e Ministrisë së Bujqësisë **nr.1, dt. 27.07.1977** “Mbi Gjuetinë” dhe njëherazi lista e Rezervateve të Gjuetisë, duke i ndarë në kategoritë “A” dhe “B” ...

... 13 vjet më parë ...

... Shpallet **Ligji nr. 9587, datë 20.07.2006** “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”. Ligji ka për synim:

- Të sigurojë mbrojtjen dhe ruajtjen e diversitetit biologjik.

- Të rregullojë përdorimin e qëndrueshëm të përbërësve të diversitetit biologjik, nëpërmjet integritit të elementeve kryesore të biodiversitetit në strategjitë, planet, programet dhe vendimmarrjet e të gjitha niveleve ...

... 3 vjet më parë ...

... Bazuar në Strategjinë dhe Planin e Veprimit të Biodiversitetit në Shqipëri dhe të Planit Kombëtar të Integritit në Evropë, pas një studimi ekologjik dhe socio-ekonomik, me mbështetje edhe të qeverisjes vendore e të institucionit të prefekturës të qarkut

Berat, me **VKM nr.432, datë 18.07.2012** ekosistemi natyror malor i Malit të Tomorrit, me sipërfaqe 24,723.1 ha, shpallet Park Kombëtar, duke përfshirë sipërfaqen prej 4,000 ha, të miratuar me VKM nr.102, datë 15.01.1996. Për këtë Park Kombëtar ka përfunduar dhe Plani i Menaxhimit i miratuar me urdhër të Ministrit të Mjedisit nr.2027, datë 31.12.2014, përgatitur nga projekti SELEA.

Administrimi i Parkut Kombëtar “Mali i Tomorrit”, kryhet nga Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura të Qarkut Berat, strukturë e AKZM, dhe në bashkëpunim me institucionet e qeverisjes vendore ...

Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (AKZM) me strukturat e saj të vartësisë, ka detyrë dhe duhet të jetë e kujdesshme që të evidentojnë dhe të marrin masa për kremtimin me dinjitet të këtyre datave historike, duke hapur një faqe të re në punën e tyre, për njohjen dhe promovimin e zonave të mbrojtura, duke bashkëpunuar ngushtë me institucionet dhe shoqërinë civile.

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri (INCA) është i gatshëm që të ndihmojë për promovimin e vlerave të natyrës e të biodiversitetit, në ngritjen e kapaciteteve për përmirësimin e menaxhimit të rrjetit të zonave të mbrojtura dhe në hartimin e historisë së Zonave të Mbrojtura të Shqipërisë.

Festivali i Ngjyrave

Pustec, Prespë, 1 Qershor 2015 – Në kuadër të festës së fëmijëve organizata Green&Clean, pjesë e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, në bashkëpunim me Këshillin e Komunës Pustec dhe Drejtorinë e Shkollës, organizuan aktivitetin “Festivali i Ngjyrave” në Pustec të Prespës. Aktivitetet filluan me prezantimin dhe shpjegimet e organizatorëve për fëmijët se si do të

zhvillohej loja e tullumbacave dhe ngjyrave, në mënyrë që fëmijët të argëtoheshin sa më shumë si dhe me një premtim që vitin e ardhshëm kjo festë për ta të jetë edhe më argëtuese. Kjo ishte një ditë ndryshe për të gjithë pasi vetë fëmijet me atë fantazinë e tyre i bënë edhe më të bukura e tërheqëse aktivitetet e organizuara.

Vizitë studimore në ZMD Tavolara Punta Coda Cavallo, Sardenjë

Tavloara - Punta Coda Cavallo, Sardenje, 03-06 Qershor 2015 - Në kuadër të projektit SEA-Med, INCA zhvilloi një vizitë studimore në Zonën e Mbrojtur Detare të Tavolaras në Sardenjë të Italisë. Vizita kishte për qëllim shkëmbimin e eksperiencave më të mira mbi praktikën e menaxhimit të Zonave të Mbrojtura Detare si dhe njohjen me këtë ZMD si një nga më të suksesshmet në Mesdhe. Në vizitë morën pjesë jo vetëm specialistët të INCA por edhe përfaqësues të institucioneve të ndryshme, duke përfshirë AKZM, UNDP, Ministrinë e Turizmit, Bashkisë Orikum, Dhoma e Tregtisë në Vlorë dhe ekipit zbatues të projektit. Vizita ishte një

përvojë shumë e dobishme, pasi pati takime të ndryshme me operatorët turistike dhe palët e interesuara si qendra zhytjeje, operatorët e barkave, restoranteve, duke ofruar mundësi për të parë se si janë të menaxhuara aktivitetet turistike të lidhura në kuadër të ZMD.

U zhvilluan diskutime të frytshme për përfitimet dhe pengesat që veprojnë në një ZMD dhe u dhanë rekomandime për ZMD e Karaburun-Sazan-it. Vizita krijoi një interes të madh për bashkëpunim në të ardhmen dhe shumë operatorë shprehën vullnetin për të shqyrtuar mundësinë për vendosjen e lidhjeve të ngushta me partnerët e tyre shqiptarë.

5 Qershori, Dita Botërore e Mjedisit

Shkodër, 5 Qershor 2015 - Dita Botërore e Mjedisit mbledhi sëbashku Organizata të Shoqërisë Civile Mjedisore, ekspert të mjedisit dhe mediat në qytetin e Shkodrës. Në kuadër të Programit SENiOR-A, Forumi Shqiptar Liqeni i Shkodrës, pjesë e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, organizoi një konferencën për shtyp me titull: **NESËR ËSHTË VONË!**

Qëllimi i kësaj konference ishte rritja e vetëdijes qytetare mbi sfidat mjedisore me të cilat përballet rajoni dhe tërheqjen e vëmendjes së autoriteteve dhe politikës në përmbushjen e objektivave dhe ndërmarrjen e iniciativave për të arritur ndryshime pozitive në mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit human!

Përballë sfidave mjedisore globale të ndryshimeve klimatike dhe rritjes së presionit të

njeriut për shfrytëzimin e burimeve natyrore, Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile apelojnë për të tërhequr vëmendjen e të gjitha institucioneve qendrore, rajonale dhe lokale; aktorëve kyç në rajonin e Shkodrës, autoriteteve vendore dhe politikës për një angazhim më serioz në ndërmarrjen e iniciativave konkrete për sigurimin e standardeve mjedisore si kusht i sigurimit të cilësisë së jetës humane!

Në fjalën e tij ndër të tjera z. Mahir Hoti në cilësinë e Presidentit të FSLS, kërkoi nga të dy kandidatet që garojnë për Bashkinë Shkodër të pasqyrojnë dhe prezantojnë iniciativa konkrete për sigurimin e standardeve mjedisore në rajonin e Shkodrës sikundërse të shprehen për planin e tyre në lidhje me BY-PASSin e lënë tashmë në

mëshirë të fatit – **GANGRENË** kjo, që do të degradojë përfundimisht ekosistemin **LIQENI I SHKODRËS!**

Aty ku natyra vesh ngjyrat e shpirtit

Kthellë, 6 Qershor 2015 - Në një nga mjediset piktoreske të komunës Kthellë, Shoqata mjedisore

Iliria, pjesë e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, si dhe në bashkëpunim INCA me Komunën Kthellë, organizuan një veprimtari promovuese e festive. Në këtë ditë u promovua shpallja dhe miratimi zyrtar i Parkut Natyror Rajonal të Kthellës-Mirditë. U përzgjedh kjo datë në vigjilje të “Korpit të Krishtit” një prej festave fetare tradicionale të zonës së Kthellës, për të sjellë një atmosferë sa më festive dhe me pjesëmarrje të gjerë.

Me vendimin nr.16 datë 30.01.2015 Këshilli i Qarkut të Lezhës me propozim të Komunës së Kthellës shpalli zonën e Kthellës Park Natyror Rajonal. Parku shtrihet në një sipërfaqe prej 9400 ha, *Vijon në faqe 5*

Vijon nga faqe 4 dhe sipas legjislacionit shqiptar dhe klasifikimit të IUCN-së klasifikohet në kategorinë e IV të zonave të mbrojtura, të emërtuar “**Park Natyror Rajonal**”.

Shtirja e parkut fillon nga kufiri verior i Liqenit të Ulzës e deri në kodrën mbi Ashtë në kufi me komunën e Selitës. Mjedisit është mjaft pasur në biodiversitet, ku 70% e territorit është e mbuluar me pyje që administrohen nga vetë Komuna.

Kthella, është një zonë me një peizazh të larmishëm ku mbizotërojnë pyjet e dushkut, livadhet e bukura, kullat e moçme dhe shpellat karakteristike duke ofruar një dekor natyror unik jo me shumë se 80 km larg Tiranës. Bukurive dhe vlerave natyrore të Kthellës tashmë ju është dhënë dhe një status mbrojtje në kuadër të këtij Parku. Tashmë banorët e Kthellës, autoritetet vendore të qeverisjes strukturat e specializura të Zonave të Mbrojtura dhe aktorët e

interesuar të biznesit kanë në përdorim një projekt të shkruar për këtë park. Janë të evidentura në projekt vlerat e florës dhe faunës, mjedisit pyjor dhe bujqësor, gjëndja e tyre. Janë të parashkrua masat

për përmirësim të ekosistemeve në shërbim të ekoturizmit dhe mjedisit, gjithshka në funksion të përmirësimit të jetës së banorëve vendas.

Shoqata Iliria, nëpërmjet programit SENiOR-A mbështetur nga REC Albania, me financim të qeverisë Suedeze bëri të mundur realizimin e këtij projekti gjatë një periudhe dy vjeçare duke u përqëndruar kryesisht në sigurimin e një pjesëmarrjeje të gjerë të komuniteteve dhe qeverisjes vendore, si faktor kyç në zbatimin e tij.

Dita e promovimit u organizua si veprimtari promovuese e artistike. Aktorët kryesor të realizimit të projekti, përfaqësues nga komuniteti i zonës, të ftuar nga autoritetet vendore vlerësuan punën bërë deri tani. Kthella do të shërbejë si model për të ndërmarrë projekte të tjera të kësaj natyre duke shtuar zona të reja të mbrojtura në Mirditë. Pjesë

shumë e rëndësishme e aktivitetit ishin promovimi i zejtarisë tradicionale Mirditore, gatimeve të veçanta të zonës së Kthellës, produkteve bio të prodhuara nga vetë komuniteti i zonës dhe jo vetëm por edhe nga zonat fqinje deri në Gollobordë.

Këtë veprimtari e kulmoi duke i dhënë formën e një spektakli të vertetë pjesëmarrja dhe interpretimi i instrumentistëve, këngëtarëve dhe valltarëve mirditorë. Vajza dhe djem të rinj të veshur hijshëm me kostume tradicionale me këngë dhe valle krijuan një atmosferë të shkëlqyer. Emra të njohur të këngës mirditore dhe rapsodë të Kthellës, kënduan këngë të traditës por dhe krijime të reja. Kjo veprimtari simbolike do kujtohet jo vetëm për qëllimin e arritur të saj, por dhe si një model si mund promovohen më mire vlerat e natyrës dhe kulturës.

Festohet Dita e Drinit

Kukës 13 Qershor 2015 - Në qytetin e Kukësit në kuadër të projektit “Zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm dhe menaxhimi i Zonave të Mbrojtura” dhe të aktiviteteve të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, që mbështetet nga projekti SENiOR-A, nëprmetj REC-

Liqeni i Fierzës © I. Qirjazhi/INCA

Abania, u organizuan aktivitete sensibilizuese në shënim të Ditës së Drinit.

Aktivitetet u organizuan nga Shoqata Mbrojtja e Mjedisit, INCA, Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës, në bashkëpunim me Këshillin e Qarkut Kukës. Këto aktivitete kishin për qëllim sensibilizimin e opinionit për vlerat e pasurive natyrore turistike të Pellgut të Drinit, Qarkut të Kukësit, promovimin e tyre dhe krijimin e

mundësive për bashkëpunim rajonal dhe ndërinstitucional me aktorë brenda vendit dhe jashtë si Kosovë e Maqedoni për një zhvillim të qëndrueshëm të turizmit dhe Zonave të Mbrojtura.

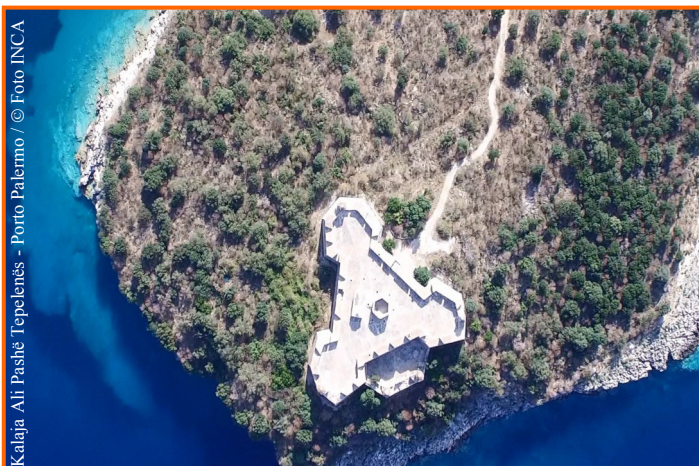
Në këtë kuadër u nënshkrua dhe një Memorandum Bashkëpunimi midis Komunave që përfshihen në basinin e Drinit të Bardhe dhe Drinit të Zi dhe Këshillit të Qarkut Kukës.

Në këto aktivitete morën pjesë edhe Drejtori i Përgjithshëm i AKZM-se Z. Zamir Dedej, përfaqësuesi i REC Albania Z. Rezart Kapedani, drejtuesit dhe

stafi i administratës së ZM qarkut Kukës, përfaqësues të institucioneve dhe shoqërisë civile, nxënës të shkollave etj.

Dokumentar televiziv për Porto Palermon

Porto Palermo 14-16 Qershor 2015 - RAC/SPA në bashkëpunim të ngushtë me INCA, në kuadër të projektit të përbashkët MedMPAnet, janë duke prodhuar një film dokumentar për të nxjerrë në pah më mirë sfidat në lidhje me çështjet e mbrojtjes detare dhe zonave bregdetare në Mesdhe.

Kalaja Ali Pashë Tepelers - Porto Palermo / © Foto INCA

Për vendin tonë, është përzgjedhur zona e Porto Palermos, duke evidentuar vlerat e larta natyrore të saj, ato të biodiversitetit si dhe vlerat kulturore e historike dhe zhvillimin e qëndrueshëm të aktiviteteve ekonomike dhe turistike të saj.

Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës mbledhet në Ulëz

Ulëz, 18 Qershor 2015 - Këtë herë Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës është mbledhur në qytezën e Ulëzës për mbledhjen e tij të rradhës për të diskutuar mbi veprimtaritë e deri tanishme, problematikat

e hasura gjatë punës së këtij viti si dhe aktivitetet për të ardhmen.

Në takim morën pjesë anëtarët e rrjetit, si dhe një vend të veçantë zuri prania e përfaqësuesve të Ambasadës Suedeze në Tiranë dhe të REC Albania.

Më parë përfaqësuesit e Ambasadës Suedeze dhe të REC Albania kryen një vizitë monitoruese në zyrat e Organizatës Miqësia Ulës ku u njohën me punën dhe veprimtaritë konkrete të saj, jo vetëm në kuadër të Programit SENiOR-A, por edhe me aktivitetet e tjera të saj.

Dita e Bjeshkës

Theth, 25 Qershor 2015 - Me rastin e "Ditës së Bjeshkës" në Parkun Kombëtar Theth u zhvilluan

aktivitete të ndryshme për të promovuar vlerat natyrore e turistike të këtij parku.

Drejtori i AKZM, z.Zamir Dedej theksoi se "...ky aktivitet ka për qëllim promovimin e vlerave natyrore, turistike, klimatike dhe kulturore të zonës, afrimin e komunitetit me zonat e mbrojtura, pasi janë ata të parët që duhet të mbrojnë zonat ku jetojnë". Më tej ai shtoi se "Ministria e Mjedisit dhe AKZM

synon zgjerimin e kësaj zone, duke nisur nga Vermoshi deri në Valbonë, që do të quhet Parku Kombëtar i Alpeve, duke përfshirë ndër të tjera edhe dy parqet kombëtare ekzistuese; Parkun Kombëtar të Thethit dhe atë të Luginës së Valbonës". Kështu, Parku Kombëtar i Alpeve do të ketë një sipërfaqe prej 85 mijë ha dhe do të jetë më i madhi në vend.

Aktivitetet nisën me parakalimin e tufave të bagëtive që u nisen për të veruar në Bjeshke, vazhdoi te Kisha e Thethit, ku ishin vendosur stendat dhe u prezantuan studimet e bëra për zonën.

Vijon në faqe 8

Vijon nga faqe 7

Një vend të veçantë zuri edhe prezantimi i procesit të zonimit të Parkut të Alpeve që u bë nga eksperti i INCA-s z. Nihat Dragoti. Gjithashtu gjatë takimit u fol edhe për traditat dhe vlerat kulturore të saj. Në fund u mbajt një koncert muzikor nga grupi folklorik "Treva".

Në aktivitet merrnin pjesë përfaqësues të Ministrisë së Mjedisit, asaj të Kulturës, të AKZM, të INCA, të AZM Shkodër, banorë të zonës etj. Aktivitetet u organizuan nga AKZM në bashkëpunim me INCA dhe GIZ.

Takim me OJF të zonës së Prespës

Tiranë, 26 Qershor 2015 - U mbajt në ambientet e INCA-s një takim midis përfaqësuesve të këtij institucioni dhe OJF-ve të zonës së Prespës. Ky takim u mundësua nga REC Albania ku OJF të ndryshme të kësaj zone janë ftuar për tu njohur me punën, organizimin dhe eksperiencat më të mira të INCA, si një nga organizatat më aktive dhe më të suksesshme në vend

NJOFTIME

6 Korrik - Dita e krijimit të Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri

11 Korrik - Dita Botërore e Popullsisë

1 - ECAPITAL CULTURE for Adriatic – Ionian Macro Region Countries 2015 / call for ideas 2015 for the project ECAPITAL CULTURE – Adriatic Start-up School.

<http://startupschool.ecapital.it/index.html> / <http://startupschool.ecapital.it/call.html>

http://startupschool.ecapital.it/call_english.pdf

2 - Për të lexuar “Ditari i Natyrës” në vite...

http://www.inca-al.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=15&Itemid=195&lang=sq

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

- Rrjeti i Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi ti publikoni në ditarin e saj elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 150 - 200 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia mban të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

- Ky botim u mundësua nga një grant i dhënë nga Qendra Rajonale e Mjedisit (REC) Shqipëri përmes programit SENIOR-A. Ky publikim paraqet pikëpamjet e autorit/autorëve mbi këtë temë. Këto pikëpamje nuk janë adoptuar apo aprovuar nga REC Shqipëri dhe nuk duhet të shihen si qëndrime të tij apo të Ambasadës Suedeze në Shqipëri. REC Shqipëri nuk garanton saktësinë e të dhënave të këtij publikimi e nuk mban përgjegjësi për përdorimin e tij.

Botim i Rrjetit të Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës / Redaksia: Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro

Rr. Islam Alla, Pall IVEA, Kati I, Tiranë; Tel/Fax: + 355 4 2231 437
www.inca-al.org; info@inca-al.org; www.facebook.com/inca.albania